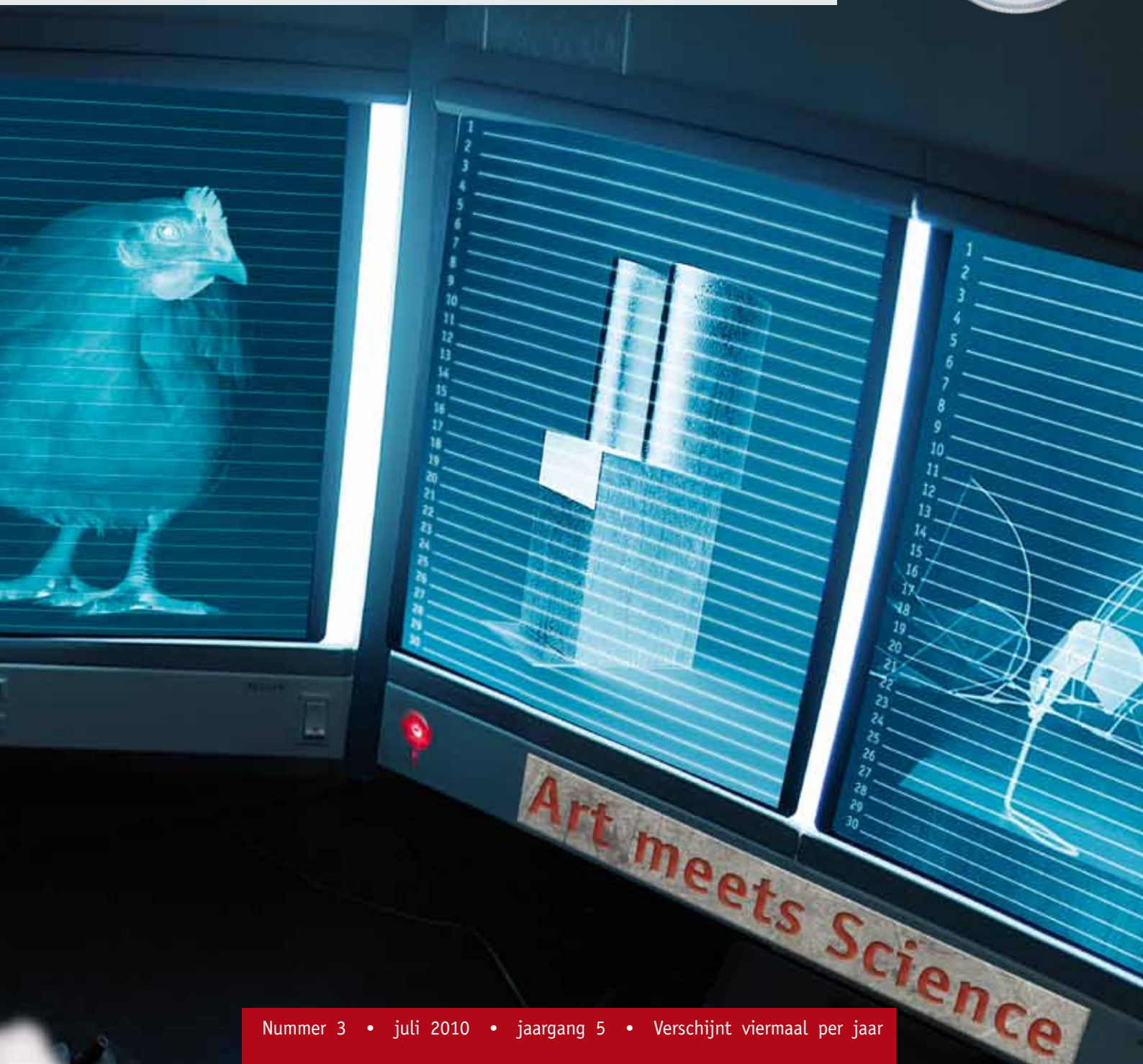

België - Belgique
PB
3500 Hasselt 1
12/867

afgiftekantoor
3500 Hasselt 1
erkenning: P303505

Universiteit Hasselt **MAGAZINE**

Inhoud

<i>Edito</i>	3
.....	
Wie de kip volgt, komt de mens tegen	4
Interview met ere doctor Koen Vanmechelen	
.....	
Een passie voor metalen	10
Interview met ere doctor Michael Rowe	
.....	
Niet gebruikte wetenschap	15
Interview met ere doctor Panamarenko	
.....	
<i>Kort Nieuws</i>	19

Art meets science

Kunst en wetenschap hebben heel wat fundamentele parallellen. Kunstenaars en wetenschappers zoeken en onderzoeken. Ze stellen de wereld en zichzelf in vraag: *'Wat is ruimte en beweging? Wat leert de kip ons over de wereld? Wat is er aan de overkant van de rivier?'*

Kunstenaars en wetenschappers zoeken naar een waarheid. Uniek aan Koen Vanmechelen, Panamarenko en Michael Rowe is dat ze in hun zoektocht de brug slaan tussen Kunst en wetenschap. Ze integreren wetenschappelijke inzichten en terminologie in hun eigen vormen- en ideeëntaal. Ze koppelen het cerebrale met emotie en esthetiek. *Mechanica* wordt poëzie. *Genetica* wordt filosofie. *Metaal* wordt kleur.

Ik hoop dat deze eredoctoraten bijdragen tot een snelle beslissing van de Vlaamse regering tot integratie van de hogere kunstenopleidingen in de universiteit.

In Limburg bieden de PHL (in de Limburgse Associatie) en de KHLim (in de Leuvense Associatie) op dit ogenblik academische opleidingen in de kunsten aan. In september 2010 beginnen deze instellingen met één gezamenlijke opleiding audiovisuele en beeldende kunsten, met als einddoel een uiteindelijke integratie van deze opleiding in de beide universiteiten.

Academische opleidingen horen nu eenmaal thuis aan de universiteit. De universiteit is bovendien van oudsher de biotoop waar het vrije en ongebonden onderzoek gekoesterd wordt. Een scherp onderscheid tussen artistiek en wetenschappelijk onderzoek is daarbij niet relevant. De universiteit moet dan ook nog meer dan nu een huis worden met verschillende kamers. Als deze kamers open ruimtes zijn, met bijvoorbeeld samenwerking tussen de kunstenopleidingen en exacte wetenschappen, zoals die nu al bestaat binnen onze associatie, dan betekent dit een duidelijke meerwaarde.

Met dit pleidooi vinden we niets nieuws uit. In de Verenigde Staten situeren de kunstenopleidingen zich binnen vermaarde universiteiten. Ook in Europa bestaan zeer succesvolle initiatieven waar kunstenopleidingen al jarenlang hun plaats binnen de universiteiten verworven hebben. Denken we maar aan de Sorbonne in Parijs en aan vele voorbeelden in Zweden, Finland en het Verenigd Koninkrijk. Ook het Royal College of Art in Londen, waaraan onze eredoctor Michael Rowe verbonden is, is een prachtig voorbeeld.

Met een integratie van de hogere kunstenopleidingen in de universiteit kan de ontmoeting van kunst en wetenschap dagelijks plaatsvinden, in een open en toekomstgerichte universiteit, een universiteit als een open huis met verschillende kamers, een *future proof* universiteit.

Luc De Schepper
Rector

Eredoctoraat voor Koen Vanmechelen

Wie de kip volgt, komt de mens tegen

Kunst en wetenschap kunnen soms verbazend dicht bij elkaar aanleunen. Kunstenaar Koen Vanmechelen buigt zich al twintig jaar over de kip, als ware het een onderzoeksproject. Hij gebruikt wetenschappelijke hulpmiddelen, geeft present op wetenschappelijke symposia en publiceerde zelfs al in een wetenschappelijk tijdschrift. De liefde is wederzijds, zo blijkt. Een dubbelgesprek, met professor Piet Stinissen, promotor van Vanmechelens eredoctoraat.

Elke lezing begint op dezelfde manier, zegt Koen Vanmechelen. De eerste vijf minuten moet ik altijd mijn werk voorstellen, zodat de toehoorders mijn verhaal kunnen volgen. Kippen als kunst liggen niet altijd voor de hand. Daarom mag Koen Vanmechelen ook hier eerst zijn werk voorstellen...

Koen Vanmechelen: "De kip is een metafoor, een aanleiding om heel veel te vertellen. Als je teruggrijpt naar de geschiedenis dan blijkt dat er maar één kip is. De oorspronkelijke kip leeft aan de voet van de Himalaya. Daaruit zijn alle andere kippensoorten ontstaan. De kip is het meest gedomesticeerde dier ter wereld. Domestica-

tie is een van de grootste pijlers van onze samenleving, samen met oorlog voeren, jammer genoeg. Met het ei komt daar nog een tweede symbool bij. Voor mij is het ei symbool van de wereld en de kip symbool van energie. Met die tweespant kun je heel veel over het leven vertellen."

Ik pak mijn kunst niet wetenschappelijk aan. Als een zwarte haan geboren wordt op eclipsdag, dan ga ik daarmee aan de slag, maar ik gebruik wel wetenschappelijke tools.

“We hebben in de loop der tijd de kip niet alleen gebruikt voor consumptie, maar ook als een soort symbool. In ieder land hebben we een kip gekweekt die iets zegt over dat land. Een goed voorbeeld is de *poulet de Bresse*, die rood aan de kop is, wit aan het lijf en blauw aan de poten. De Franse vlag dus. Dat is heel boeiend, maar ook schrijnend, want het toont hoe we ons trachten vast te houden aan herkenbare dingen. Ik begrijp dat, maar als kunstenaar denk ik dat alles continu verandert. Daarom probeer ik met het *Cosmopolitan Crossbreeding Project* al die kippen van al die verschillende landen te verbinden. Ik verbind dus de Franse kip met één uit Engeland. Het resultaat van die kruising koppel ik weer met een kip uit Amerika. Zo zit ik veertien generaties ver. In Shanghai heb ik net de veertiende generatie voorgesteld in het Zendai Museum. Zo krijg je een metafoor, over integratie, globalisatie, genetische manipulatie, klonen...”

Uw werk heeft raakvlakken met de wetenschappen. Pakt u het ook wetenschappelijk aan, of gaat u intuïtief uw gang?

Koen Vanmechelen: “Ik pak het niet wetenschappelijk aan. Als een zwarte haan geboren wordt op eclipsdag, dan ga ik daarmee aan de slag. Een wetenschapper is daar niet in geïnteresseerd – en maar goed ook – maar voor mij betekent eclipsdag een schemerzone. Ik moet het filosofisch en visueel blijven lezen. Dat maakt het verschil tussen kunst en wetenschap.”

poulet de Bresse

Omdat ik onconventioneel te werk ga, vindt bijvoorbeeld Jean-Jacques Cassiman mijn werk belangrijk. Het kan verrassingen opleveren, die de wetenschap niet kan opsporen.

“Dit brengt me op heel interessante terreinen, zoals de wetenschap. Omdat ik onconventioneel te werk ga, vindt bijvoorbeeld Jean-Jacques Cassiman mijn werk belangrijk. Het kan verrassingen opleveren, die de wetenschap niet kan opsporen. Ook voor mij is dat spannend.”

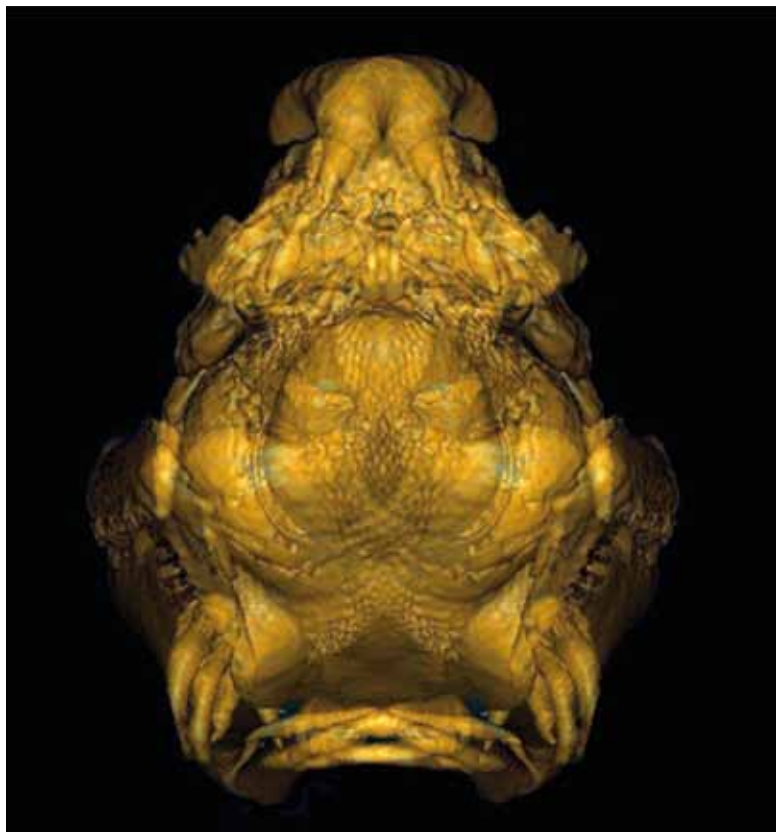
Als u twintig jaar terugkijkt, waar kwam de keuze om met levend materiaal te werken eigenlijk vandaan?

Koen Vanmechelen: “Als kunstenaar heb je geen keuze. Ik heb me altijd de vraag gesteld: ben ik naar de kip gegaan of is de kip naar mij gekomen? Die vraag kun je ook universeel stellen: is de kip naar de mens gekomen of de mens naar de kip? Daarom was het ook ontzettend belangrijk dat Leif Anderson kwam naar het symposium rond dit eredoctoraat: hij probeert precies dat vraagstuk te ontrafelen. Is mutatie of manipulatie de oorzaak?”

“Ik gebruik wel wetenschappelijke tools. Ik was een van de eerste kunstenaars die Powerpoints gaf. Twintig jaar terug werd me dat niet in dank afgenomen, omdat men vond dat je als kunstenaar niet over je werk praat. Dan zijn er mijn *virtual crossings*, kruisingen die gemaakt worden vanuit virtuele beelden. Die zijn gestoeld op CT-scans en op 3D-beelden die gebruikt worden door bijvoorbeeld stomatologen. Of nog: het genoom lezen van een kip. Dat doet men in wetenschap, maar ik lees het genoom van een kunstwerk.”

Wetenschappelijke financiering

Piet Stinissen: “Er zijn heel weinig kunstenaar die zo pro-actief wetenschappers opzoeken als Koen Vanmechelen. Er zijn hoogstens een paar mensen die

af en toe eens een project doen in het kader van kunst en wetenschap. Koen is een paar jaar terug zelf naar mensen als Cassiman of naar artsen hier in ziekenhuizen gestapt met de vraag om te gaan samenwerken. Dat vind ik ongelooflijk moedig, want het gaat toch om totaal andere leefwerelden. Hij is er zelfs in geslaagd financiering voor zijn projecten te verwerven via dezelfde kanalen die wij als wetenschappers gebruiken: hij heeft fondsen verkregen van het IWT. Dat is vrij uniek.”

“Grote mensen zijn hun tijd soms vooruit. Leif Anderson heeft recentelijk een artikel gepubliceerd in *Nature*, toch niet het eerste beste blad, waarin hij eigenlijk hetzelfde concept bestudeert als Koen al die jaren: de genetische veranderingen van die oerkip in vergelijking met de kippen die we vandaag gebruiken voor de vlees- en eierindustrie. Toen ik Anderson, een grote naam in de genetica, contacteerde met de vraag of hij geïnteresseerd was om naar hier te komen naar aanleiding van Koens doctoraat, kreeg ik binnen het half uur een positief antwoord. Het intrigeerde hem mateloos, een kunstenaar die zich met hetzelfde bezighield als hij.”

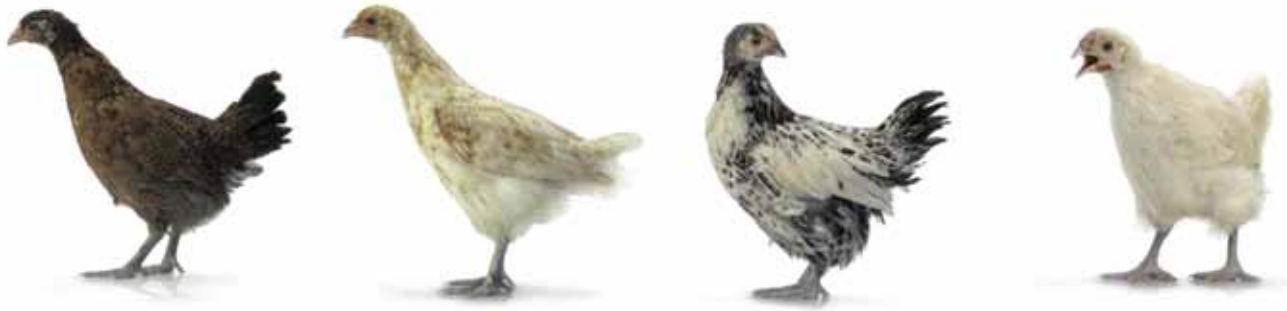
Nog een link met de wetenschap: Koen Vanmechelen werkt interdisciplinair, maar wel met een doorgedreven focus. Het blijft altijd draaien om die kip.

Koen Vanmechelen: “Leg ik niet te veel gewicht op de schouders van dat beestje? (*lacht*) Ik denk het niet. Die focus is er omdat de kip het meest gedomesticeerde dier ter wereld is. Kippen kennen ook geen enkele restrictie: je vindt ze overal ter wereld, je mag ze overal eten, er zijn geen culturele taboes rond én de kip heeft een sterke symbolische waarde. Dat is de reden waarom ik altijd bezig blijf met dat dier. Als je de kip volgt, kom je de mens tegen en omgekeerd.”

“Ik leg geen last op de schouders van dat dier, als mens hebben wij dat dier beladen, want wij hebben het gedomesticeerd en op alle mogelijke terreinen binnengebracht: geneeskunde, mode, consumptie, noem maar op. En nu ook nog eens in esthetica. We hebben onze ideeën getransformeerd in het dier. Die poulet de Bresse als een Franse vlag, dat is een cultureel idee. Ieder organisme is op zoek naar een ander organisme om te overleven. Dat is met de kip en de mens niet anders. De kip is maar de drager van het idee, van wat ik wil zeggen. En ze heeft ook nog een esthetische waarde. Kunst hoeft immers niet mooi te zijn, maar het hoeft ook niet lelijk te zijn. Sommige van mijn gekruiste kippen zijn echt mooi, andere wat minder, maar dat mag. Ook niet alle mensen zijn even mooi. Zo krijg je een doorsnede van een maatschappij die naast de maatschappij gecreëerd wordt.”

Vindt u inspiratie in de wetenschappen?

Koen Vanmechelen: “Ik ga op het symposium in elk geval scherp luisteren naar Leif Anderson. Nog zoiets: als men het genetische materiaal van een kip uit elkaar haalt, dan is er een verticale splitsing. Langs die verticale lijn kan je beide voorouders er echt uithalen. Dat is ongelooflijk, want ik maak al vijftien jaar beelden met een dergelijke verticale splitsing. Vijftien jaar geleden heb ik ook gezegd dat de kip eigenlijk een dinosaurius

was, een T-rex. Men heeft me toen aangevallen, maar ondertussen is dat bewezen.”

Als kunstenaar heeft u natuurlijk meer vrijheid om stellingen te poneren.

Koen Vanmechelen: “Dat is juist en dat is ook het mooie eraan.”

Nieuwe wegen durven inslaan, zoeken op plaatsen waar je niet zeker bent dat je er iets vindt, speelt dat ook een rol in de wetenschap, professor Stinissen?

Piet Stinissen. “Ik denk het wel. Grote wetenschappers durven kijken naar het toevallige. Er zijn twee grote stromingen in de wetenschap. De eerste begint met een hypothese en gaat dan na of die klopt. Veel wetenschappers werken op die manier. Met de nieuwe technologische ontwikkelingen ontstaat een nieuwe tak, die in de eerste plaats vertrekt van heel veel informatie en kijkt of daar iets uit te halen valt. Het niet geplande onderzoek begint, zeker in de sector van de biomedische wetenschappen, heel sterk op te komen. Toevalligheden, zaken die je eigenlijk niet verwacht had, zijn de leukste dingen in de wetenschap, al hebben we wel altijd graag een beetje houvast.”

“Wat dat betreft vind ik het geneticaproject dat Koen heeft opgezet echt wel boeiend. Misschien is het niet toevallig dat iemand als Cassiman, die toch al vrij ver in zijn carrière staat, de moed en de durf heeft getoond om daarop te springen. Voor jonge wetenschappers ligt dat soms wat moeilijker.”

Ingevroren DNA

Koen Vanmechelen: “Iedere groot ding is mutatie. Ook in kunst. Als ik een werk moet maken en de mutatie treedt niet goed op in mij, dan maak ik geen goed werk. Er treedt een element binnen in mij, waarvan ik niet goed weet waar het vandaan komt. Je moet daar geen *magic* achter zoeken, het is soms gewoon de energie van de maatschappij die indruk gemaakt heeft op mij. In onderzoek is dat net hetzelfde: er treedt iets binnen waar je geen rekening mee houdt.”

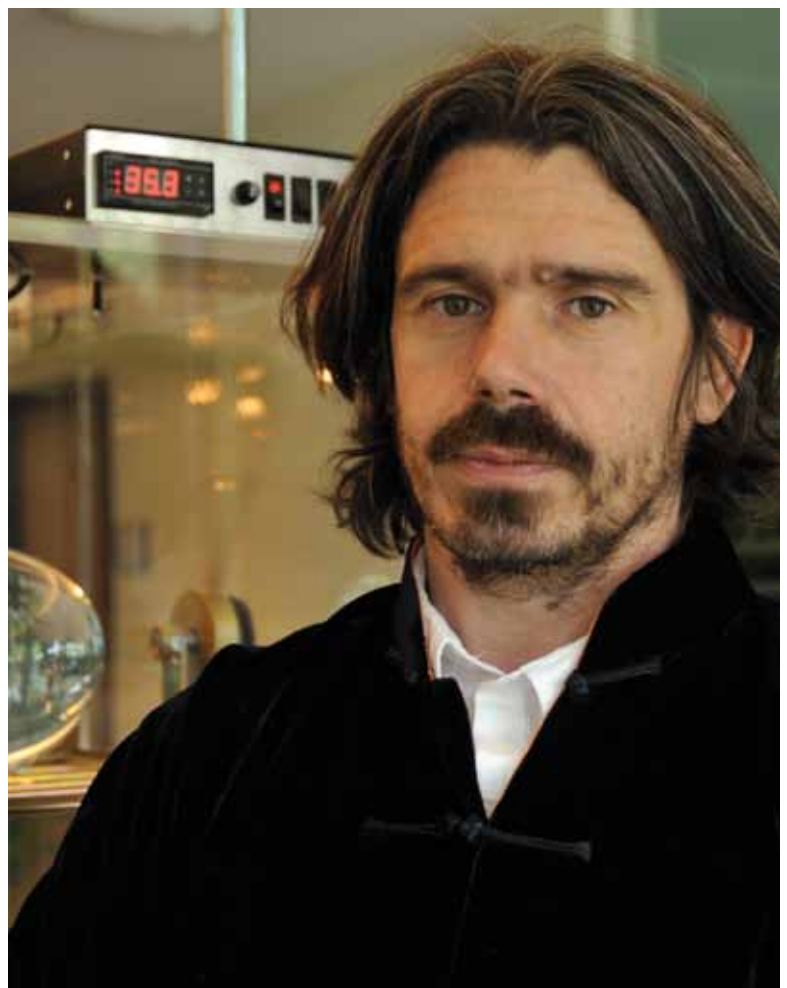
“Waarin verschilt een goede leider van een slechte leider? In hoe hij reageert op onverwachte situaties. Hoe hij het onverwachte aanpakt. Bij mezelf heeft de vogelpest me gedwongen het DNA van mijn kippen in te vriezen. Fantastisch werk! Het staat nu in het museum van Warschau. Zonder de vogelpest was ik daar nooit opgekomen.”

U heeft een eigen tijdschrift, The Accident, waarin wetenschappers publiceren, maar daarnaast heeft u zelf een

artikel gepubliceerd in het wetenschappelijk artikel Human Reproduction. Hoe beviel die ervaring?

Koen Vanmechelen: “Veel dingen gebeuren zonder dat ik erbij nadenk, het vloeit bijna natuurlijk voort uit waar ik mee bezig ben. Op het moment zelf vind je dat niet meer dan normaal, pas achteraf merk je het bijzondere ervan op.”

Piet Stinissen: “In de wetenschappen gaat het allemaal zo snel, als je ziet welke toepassingen bijvoorbeeld het menselijk genoomproject allemaal heeft, dat het zelfs voor ons wetenschappers een beetje angstaanjagend wordt. Onlangs nog is Craig Venter, een van de belangrijke *Gene Kings*, er voor de eerste keer in geslaagd een cel te ontwerpen op basis van een computerprogramma. In de DNA-sequentie te maken heeft hij allerlei interessante codes verwerkt, regels uit de wereldliteratuur, zodat hij achteraf kon bewijzen dat hij het wel degelijk zelf gecreëerd had. Een levend wezen dat uit een computer komt, dat leunt natuurlijk aan bij het werk van Koen Vanmechelen.”

Eredoctoor Koen Vanmechelen: “Dit eredoctoraat betekent heel veel voor me. Vooral het feit dat de faculteit Geneeskunde me voordraagt, raakt me. Dit is voorbij de grens die ik nooit dacht te bereiken.”

“Met die snelle evoluties is het goed dat je die eens kan bespreken met mensen die dat vanuit een ander perspectief bekijken en tegelijk de taal en de concepten begrijpen. Koen gaat heel actief op zoek naar die communicatie. Dat is een van de redenen waarom hij dit eredoctoraat krijgt. Hij geeft lezingen op wetenschappelijke seminaries, publiceert in wetenschappelijke tijdschriften, verwerkt wetenschappelijk onderzoek. Voor alle duidelijkheid: Koen is geen wetenschapper en wij zijn geen kunstenaars, maar op het raakvlak kunnen mooie dingen ontstaan.”

Promotor Piet Stinissen: “In de wetenschappen gaat het allemaal zo snel, dat het zelfs voor ons wetenschappers een beetje angstaanjagend wordt. Dan is het goed dat je eens met iemand als Koen Vanmechelen kunt nadenken over de evoluties.”

Koen Vanmechelen: “Dat is heel belangrijk. Samenwerking is pas goed als je elkaar respecteert. Als je elkaar niet respecteert, dan overschrijd je een lijn en maak je veel dingen kapot. Een goede wetenschapper en een goede kunstenaar weten waar ze elkaar kunnen ontmoeten.”

U legt een verband tussen wetenschap en godsdienst. Niet altijd evident.

Koen Vanmechelen: “Kenniss is bedoeld voor het algemeen goed. Het is nooit bedoeld om enkel het individu te verrijken. Wat heeft dat te maken met religie? We delen het mysterie, het leven. We trachten het te begrijpen, te ontleden. Zo krijgen we een evolutie die onze kennis verrijkt, maar het mysterie alleen maar groter maakt.”

“Vroeger was er bijgeloof, maar bijgeloof had ook zijn redenen. Men had nog niet de kennis om het te ontleden. Waarom is het getal zeven zo magisch? Zelf had ik na zeven generaties kruisingen complete diversiteit. Toeval misschien, maar misschien weten we gewoon nog niet genoeg om het bijgeloof in kennis om te zetten.”

Piet Stinissen: “Dat verhaal van die kunstmatige cel, dat is ook godsdienst, natuurlijk.”

Koen Vanmechelen: “In die zin ben ik zeer boeddhistisch. De dingen gebeuren wanneer alles er klaar voor is. Ieder ethisch vraagstuk steunt op hetzelfde: is er de kennis, is er de wil, zijn er de middelen? Als aan alle drie voldaan is, krijg je een consensus en kunnen dingen gebeuren. Dat is evolutie. Neem een harttransplantatie. Maakt iemand zich daar nog druk over? Daar bestaat een consensus over omdat de kennis, de wil en de middelen er zijn. Voor kunst geldt trouwens net hetzelfde: als de kennis, de wil, de middelen er zijn, wordt je werk opgenomen.”

Dienstverlening naar de maatschappij is een van de taken van universiteit. Heeft u als kunstenaar ook het gevoel dat u op een of andere manier moet bijdragen aan de maatschappij?

Koen Vanmechelen: “In kunst is niets noodzakelijk, maar *l'art pour l'art* is niet aan mij besteed. Alle grote kunstenaars in de geschiedenis waren geëngageerde gasten: Rubens, Michelangelo, Picasso, Beuys, Warhol... Hun kunst stond heel sterk *in* de maatschappij. Als kunst geen voer is voor de hersenen, waarom zou ik er dan nog maken? In dat geval stop ik onmiddellijk. Als er geen spanning meer zit in wat ik doe, als er geen ontmoeting meer is, dan hoeft het voor mij niet meer.”

“Ik gebruik de ingrediënten van gisteren en vandaag om iets te zeggen over morgen. Kunstenaars hebben daar een taak in. Ik herken me in de renaissancekunst van Leonardo Da Vinci. Verder ben ik een omgekeerde romanticus. Die zijn er niet zo heel veel. Een omgekeerde romanticus kijkt iedere dag kritisch naar de maatschappij en ontdekt iedere dag dat die fantastisch is. Dat is iets heel anders dan de typische romanticus, die het leven geweldig vindt, maar het elke dag een stuk ziet afbrokkelen. Die is constant teleurgesteld. Daarom zet ik de kip op een schavot, om te tonen: dit is het nu, het leven, waar we elke dag aan voorbijlopen.”

Professor Stinissen, kan het werk van Koen Vanmechelen op een of andere manier aan bod komen in de opleidingen?

Piet Stinissen: "Dat is niet makkelijk, maar we denken na over hoe we een omgeving kunnen creëren waarbij mensen leren *out of the box* denkpatronen te ontwikkelen. Het zou nuttig zijn, mochten we erin slagen een ontmoetingsplaats te creëren waarbij wetenschappers in contact komen met kunstenaars als Koen, maar ook andere mensen. Ook voor studenten en jonge onderzoekers kan dat heel interessant zijn. Koen treedt ook makkelijk in discussie met jonge mensen, voor wie de kunstwereld soms nog veraf lijkt. Zo ontstaat een leuke mix. Er zijn zeker mogelijkheden, al is er nog niets concreet."

"Wat ik ook nog wou zeggen: we zijn natuurlijk blij dat Koen een – ik ga dat woord maar één keer gebruiken – Limburgse kunstenaar is, maar hij is ook geweldig internationaal en open. Hij heeft een uitgebreid netwerk, dat we ook graag in contact willen brengen met wat we doen. Als je goede ideeën hebt en de juiste mensen samenbrengt, dan kan je geweldig veel. Je hoeft daarom niet altijd in grote structuren te zitten. Die visie willen we ook graag overbrengen aan onze studenten."

Tot slot, wat vindt u van deze erkenning van de Universiteit Hasselt?

Koen Vanmechelen: "Dit betekent heel veel voor me. Onwaarschijnlijk. Vooral het feit dat de faculteit Geneeskunde me voordraagt, raakt me. Dit is voorbij de grens die ik nooit dacht te bereiken."

“ *L'art pour l'art* is niet aan mij besteed. Alle grote kunstenaars in de geschiedenis waren geëngageerde gasten.

Eredoctoraat voor Michael Rowe

Een passie voor metalen

De Britse zilversmid Michael Rowe is niet alleen een gevierd kunstenaar die zijn metalen objecten tentoonstelde in tal van musea en galleries, hij heeft zich ook toegelegd op onderzoek binnen zijn vakgebied. Het standaardwerk dat hij samen met zijn collega Richard Hughes schreef over het chemisch kleuren van metalen is zowat de bijbel voor hedendaagse edelsmeden. “De passie voor metalen heeft me altijd gedreven”, vertelt hij.

“In de jaren zeventig, toen ik studeerde, was onze kunsttak zo goed als gestagneerd. Wij voelden nood aan verandering, in de sfeer van het studentenactivisme van de late jaren zestig waarschijnlijk. In Engeland beperkten mensen die opgeleid waren als zilversmid zich tot productontwikkeling. Ze produceerden vooral ontwerpen die replicerbaar waren. De vormen die daaruit voortkwamen, waren wel mooi, maar ik zag zilver en goud als veel grootsere onderwerpen, als een prachtig reservoir van technieken en ingrepen, dat klaar was om geopend te worden. Kleur maakte daar deel van uit. Tenslotte hadden de historische objecten die ik in musea had gezien allemaal een kleur”, vertelt Michael Rowe.

hou ervan om zaken te systematiseren, ik maak graag onderscheiden. Dat is trouwens het leuke van op de scheidingslijn tussen kunst en ontwerpen te zitten: ik kijk met de ogen van beide naar dingen. Materiaalkennis, de technische en de wetenschappelijke kant interesseert me dan ook meer dan pakweg schilders.”

“Ik pretendeer wel geen wetenschapper te zijn. Als ik een scheikundige was, dan was dit een heel ander project geworden, met waarschijnlijk even verbazende resultaten. Wij hadden een pragmatische benadering bij het selecteren van wat we zouden testen. De resultaten bekeken we als vaklui, niet als wetenschappers met een analytische benadering. Zo zochten we de juiste chemicaliën om koningsrood te verkrijgen. Dikwijls leverde dat een soort modderbruin op. Als je dan toch opeens een mooi rood krijgt, is dat prachtig. Onze resultaten waren ook vaak waardeloos, maar zo ontdekten we wat werkte en wat niet. De exacte formule bleek heel belangrijk.”

Uw onderzoek heeft een grote invloed gehad op andere kunstenaars in uw vakgebied. Kunt u uitleggen op welke manier uw werk de edelsmeedkunst veranderd heeft?

Michael Rowe: “Ons werk boorde het potentieel aan van metalen als koper, brons en messing als expressiemiddel.

“ Ik zag zilver en goud als een prachtig reservoir van technieken en ingrepen, dat klaar was om geopend te worden.

Is dat de reden waarom u zich verdiept heeft in wetenschap?

Michael Rowe: “De bestaande literatuur volstond niet en bevatte vaak irrelevante informatie. Daarom heb ik samen met mijn collega Richard Hughes een systematisch onderzoek aangevat naar kleur in non-ferrometalen: geelkoper, brons, koper en zilver. We ontwikkelden een testprogramma met gestandaardiseerde procedures, naar de belangrijkste chemische groepen.”

Zoals bekend resulteerde dat in het standaardwerk The Colouring, Bronzing and Patination of Metals, maar wat was het oorspronkelijke opzet van jullie onderzoek. Was het doel kennis of kunst?

Michael Rowe: “De doelstelling was heel erg artistiek. We wilden het gebruik van niet-edele metalen in de edelsmeedkunst doen herleven. Ons onderzoek was eerst en vooral bestemd voor eigen gebruik, maar het wekte de belangstelling van onder meer de Crafts Council in Londen, die besloot ons aan te moedigen.”

Hoe moeilijk was het voor u, als kunstenaar met een hang naar artistieke vrijheid, om u toe te leggen op tijdrovend wetenschappelijk onderzoek?

Michael Rowe: “Helemaal niet moeilijk. Als kunstenaar werk ik niet zozeer intuïtief, maar meer conceptueel. Ik

Voor ons bestond daar nauwelijks interesse voor. Neem messing, of geel koper. Dat werd sterk geassocieerd met antiek en kunstenaars lieten het links liggen – tot het moment waarop kleuren het metaal transformeerden.”

Eredoctoer Michael Rowe: "Als kunstenaar werk ik niet zozeer intuïtief, maar meer conceptueel. Ik hou ervan om zaken te systematiseren."

tish Museum. Zoals bekend verzorgt dat ook de authenticering van objecten, onder meer voor andere musea. De mensen van de afdeling metalen waren geschokt door wat ze te zien hadden gekregen. Ze waren oprecht bezorgd dat mensen met onze technieken oudheden konden vervalsen. Veel van hun tests gebeuren immers met het blote oog, terwijl sommige van onze stalen er echt oud uitzagen. We voelden ons bijna medeplichtig aan oplichting! Samen hebben we dan enkele testen uitgevoerd, waaruit bleek dat ze vervalsingen toch konden onderscheiden."

"Daarnaast zijn uiteraard vooral beeldbouwers geïnteresseerd in kleuring. De meeste brongietereien bieden maar een beperkt aantal kleuren aan: het klassieke groen, bruin en zwart. Toen ze ons verbazende gamma zagen, veroorzaakte dat wel enige opwinding. Met als resultaat dat in Groot-Brittannië nu een aantal beeldhouwers met veel kleur werken."

Ook de techniek om patronen aan te brengen op metalen kan op veel belangstelling rekenen. Hoe heeft u die techniek ontwikkeld?

Michael Rowe: "Het was ons opgevallen dat als je oudheden opgraaft de ondergrond bepaalde tinten achterlaat. Daaruit ontwikkelden we een techniek die we *sawdusting* noemden. In plaats van objecten onder te dompelen in vloeibare chemicaliën, brachten we die eerst aan, waarna we ze gingen omgeven met een aantal *mediums*: zagemeel, watten... Dezelfde chemicaliën bleken een verschillend effect te geven, naargelang de omgeving. Dat vonden wij heel opwindend en de kleurpatronen hebben ook ingang gevonden in heel wat andere gebieden. Je kunt ze

Zilver is vrij duur. Door goedkopere metalen te gebruiken, gingen nieuwe mogelijkheden open. Niet alleen nam de kans om verkocht te worden toe, ook de schaal waarop je kon werken vergrootte.

"De spirit in onze tijd was er heel sterk een van artistiek vrijheid. Wij wilden geen beperkingen door bijvoorbeeld in opdracht te werken. Wij wilden vrijer zijn om te produceren en daarop beoordeeld te worden. In die omstandigheden heeft zilver één groot nadeel: arme kunstenaars zoals ik konden die investering niet aan. Door goedkopere metalen te gebruiken, gingen nieuwe mogelijkheden open. Niet alleen was de grondstof betaalbaarder, waardoor de kans om verkocht te worden toenam, ook de schaal waarop je kon werken vergrootte."

Ook andere vakgebieden toonden van in het begin een grote interesse in uw werk. Kunt u enkele voorbeelden daarvan geven?

Michael Rowe: "Naar aanleiding van een tentoonstelling waarop al onze stalen uitgesteld werden, kregen we bezoek van de archeologische dienst van het Bri-

natuurlijk ook enigszins controleren, er als het ware mee tekenen. Zo gebruikt men nu in de architectuur panelen met kleurpatronen. Ontwerpers van over de hele wereld zijn me daarover komen opzoeken: een horlogemaker uit Hongkong, autoproducenten, noem maar op.”

Beseft u ten tijde van uw research dat dit het resultaat kon zijn?

Michael Rowe: “Nee. Het was de passie voor metalen die ons dreef.”

Bouwen met versiertechnieken

Aan het *Royal College of Arts* is Michael Rowe artistiek begeleider van David Huycke, een internationaal gerenommeerde edelsmid, die sinds 2001 verbonden is aan de associatiefaculteit Kunsten. “Michael Rowe heeft de generatie edelsmeden na hem allemaal beïnvloed. Bij het begin van mijn doctoraat heb ik hem gecontacteerd, als een soort van opponent, om af en toe eens over mijn werk te praten.”

David Huyckes werk is al over de hele wereld tentoongesteld. “Mijn oeuvre bestaat uit zeer eenvoudige vormen, meestal cilindrische of komvormen, die door hun vorm herinneringen oproepen aan gebruiksvoorwerpen”, vertelt hij.

“De jongste vijf jaar heb ik gewerkt aan een doctoraatsproject, rond granulatie. Granulatie is een zeer oude techniek uit de goudsmidkunst, waarbij heel kleine bolletjes verbonden worden met een sierraad. Ik heb die techniek niet gebruikt om dingen mee te versieren, maar om zilverwerk mee op te bouwen. Dat is het uitgangspunt van mijn doctoraat. Meer conceptueel probeer ik granulatie te gebruiken als een onderwerp. De techniek wordt het onderwerp van mijn werk. Zo wordt een soort metaverhaal gecreëerd en ontstaan twee types objecten. Het eerste leunt meer aan bij design, het tweede bij kunst.”

Op deze foto zien we eredoctor Michael Rowe (links), samen met David Huycke en promotor Bert Willems (rechts) in het juweel- en edelsmeedkunstatelier van de PHL.

Ik kan me inbeelden dat niet elke edelsmid in dezelfde mate geïnteresseerd is in materiaalkennis als uzelf.

Michael Rowe: "Ons vakgebied is zeer pluralistisch, het gaat alle richtingen uit. Dat is prima. Voor mij vormt het materiaal zelf een geweldig bron. Ook bij mijn studenten merk ik dat ze back to basics gaan. Ze onderzoeken bijvoorbeeld hoe metalen als zink of lood interacteren met zilver en ze vinden daar symboliek en metaforen in. Er zijn ook mensen die voort werken op gevonden voorwerpen, in de traditie van Marcel Duchamps. Mijn benadering is er dan weer meer een van werken van binnenuit naar buiten, eerder dan omgekeerd."

Wat vindt u van het eredoctoraat van de UHasselt? Het is niet uw eerste, trouwens, u ontving er eerder een van Buckinghamshire New University.

Michael Rowe: "Inderdaad, ik ben verwend. Ik vind het in elk geval een grote eer. Erkenning door je peers doet altijd deugd."

Alle studenten kennen Michael Rowe

Promotor Bert Willems: "In onze studio's is er altijd wel een reden om Rowes standaardwerk *The Colouring, Bronzing and Patination of Metals* boven te halen."

"We gebruiken het werk van Michael Rowe als een voorbeeld in onze masters", vertelt Bert Willems, de promotor van het eredoctoraat voor de Brit. "In onze studio's is er altijd wel een reden om Rowes standaardwerk boven te halen. Elk van onze studenten kent zijn werk – of zou het moeten kennen."

"De systematiek in Rowes werk is heel belangrijk en is een voorbeeld voor onze doctoraatsstudenten, die een soortgelijke systematiek kunnen implementeren in hun eigen werk."

"Daarnaast kijken we ook graag naar Engeland omdat de kunsten daar al deel uitmaken van de universiteiten. Bij ons is die integratie vrij nieuw. Daarom is het interessant om te zien hoe zij dat aanpakken."

Eredoctoraat voor Panamarenko Niet gebruikte wetenschap

Doorzichtige zeppelins, vaartuigen op poten, raketten in een rugzak, vliegende schotels en mechanische oervogels op zonne-energie, de iconografie van Panamarenko is wereldwijd bekend. Zijn inspiratie haalde hij voor een groot deel uit de techniek en de wetenschap, of toch zijn eigen variant ervan. “Ik probeerde vooral iets anders dan de anderen te maken”, vertelt hij over zijn kunst.

Panamarenko is niet alleen een van onze grootste levende kunstenaars, hij is bovenal een eigenzinnig individu. Een eredoctoraat aanvaarden wil hij best, maar daar een toga voor aantrekken doet hij liever niet. Zijn zelfontworpen legerjasje volstaat. Ook een interview verloopt aanvankelijk niet van ganser harte, maar als de Antwerpenaar zich eenmaal lanceert in anekdotes over de kunstwereld, mislukte experimenten en gierige Nederlanders, laat hij zijn beduusdheid toch varen. “Panamarenko was een Russische generaal. Ik had een hele lijst namen om uit te kiezen. Veel namen waren zelfs voor mij te schandalig”, vertelt hij bijvoorbeeld over zijn naam.

Wat vindt u ervan dat u eredoctor wordt aan de UHasselt?

Panamarenko: “Ik weet niet goed wat ik daarover moet zeggen. Toen ze me vroegen of ik het eredoctoraat wou ontvangen, dacht ik: dat is goed, geef maar hier. Dat er ook zo’n hele ceremonie bij te pas kwam, wist ik niet.”

De vormtaal in uw werk leunt sterk aan bij de wetenschap. Had u eventueel ook wetenschapper willen worden, in plaats van kunstenaar?

Panamarenko: “Daar heb ik nooit veel over nagedacht, dat is me toevallig gelukt. Toen ik twaalf was, zat ik met

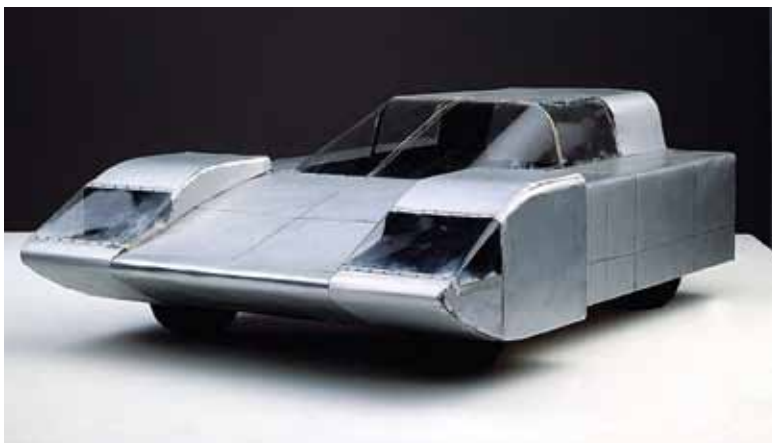
treintjes te spelen. Heb je al eens nagedacht wat je later wil worden, vroeg mijn moeder. Nee dus. Tijd genoeg. Ondertussen heb ik er nog altijd niet over nagedacht. Ik ben naar de academie geweest, omdat ik anders aan de dokken moest gaan werken.”

“Ik ben geen kunstenaar zoals Van Goch, die zijn oor afsneed en altijd op zwart zaad zat. Of als dat Mexicaans madammeke (*Frida Kahlo, nvdv*), met van die staken in haar lijf, die wel moest schilderen van miserie. Ik ben gewoon dingen beginnen maken.”

Schilderijtjes, dat is altijd hetzelfde, daar kon ik me niet mee bezighouden. Daarom maakte ik een wagen als kunstwerk. Als het mislukte, kon ik er tenminste zelf nog mee rondrijden.

“Voor ik in de academie zat, vond ik Picasso dik bedrog, tot ik ontdekte dat het niet zo was, omdat ik het probeerde na te schilderen. Maar uiteindelijk besloot ik gewoon een wagen te maken. Schilderijtjes, dat is altijd hetzelfde, daar kon ik me niet mee bezighouden. Ik wou iets maken waar ik, als het mislukte, tenminste zelf nog mee kon rondrijden.”

Een elastiekje aan een schroef

U heeft vlieg-, vaar- en voertuigen gecreëerd vol mysterie. Wou u uw creaties echt laten functioneren, of is dat het punt niet?

Panamarenko: “Natuurlijk was dat de bedoeling. Dat mijn objecten niet werken, zeiden enkel mensen die er niets van kennen. Mijn dingen werken allemaal, alleen is het soms zo moeilijk om ze uit te voeren dat ik ondertussen liever alweer iets nieuws bedenken. Sommige technische dingen vragen ook zoveel moeite, terwijl het veel makkelijker kan. Met een elastiekje aan een schroef kan je ook een helikopter maken die vliegt, alleen moet de schroef dan wel zes meter groot zijn (*lacht*).”

Als u op uw lange carrière terugkijkt, heeft u dan een favoriet werk?

Panamarenko: “Jawel, dat ene, dat in het SMAK in Gent staat, gebaseerd op de wet van die Hollandse wiskundige.”

Professor Freddy Dumortier, die het gesprek ook bijwoont: “De wet van Bernoulli.”

Panamarenko: “Bernoulli, ja”.

Panamarenko’s Bernoulli bestaat uit een vliegplatform, met twee gekooide propellers en evenveel heliumballonnen. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat boven de propellers twee parachutes zouden komen, zodat het toe-

stel zichzelf omhoog kon blazen. De kooien moesten voorkomen dat de parachutes in de propellers draaiden. Zoals bij zoveel van Panamarenko’s werk, bleek het vliegen maar in beperkte mate te lukken. Toch levert Panamarenko’s Paradox, zoals het werk aanvankelijk heette, tot vandaag een bijdrage aan de wetenschap: professor Jean Manca laat zijn eerstejaarsstudenten immers de fysica achter de Paradox onderzoeken, vertelt hij.

Mijn objecten werken allemaal, alleen is het soms zo moeilijk om ze uit te voeren dat ik ondertussen liever alweer iets nieuws bedenken.

Wat vindt u ervan dat uw werk wetenschappelijk getest wordt?

Panamarenko: "Mijn raketten waarmee je in de lucht kunt hangen, zijn al eerder getest. De ingenieurs van de VUB hebben die van op hun bovenste verdieping uitgetest, weliswaar met een pop. Het maakte zo'n geweldig lawaai dat iedereen meteen de straat op vluchtte (*lacht*)."

"Maar de Bernoulli had ik gemaakt in opdracht van Nederlanders. Die hadden het besteld zonder een prijs af te spreken. Uiteindelijk hebben ze het niet aangekocht. Dat is me al meermaals overkomen in Nederland, verschillende commissies moeten daarover beslissen en dat levert altijd problemen op. Zo hadden ze voor Schiphol een groot vaartuig besteld, de Scotch Gambit. Ze gingen daar speciaal een vijver voor aanleggen. Uiteindelijk hadden ze zelfs het geld niet voor die vijver, laat staan het kunstwerk."

Waar ziet u uw werk het liefst tentoongesteld? In een museum? Op straat zoals de Batopillo, op de hoek van de Botermarkt in Hasselt? Of in een functionele omgeving zoals een luchthaven?

Panamarenko: "Dat hangt af van het soort object, maar over het algemeen verkies ik toch musea."

U demonstreert de schoonheid in wetenschap en technologie, klonk het in uw laudatio. Is techniek voor u enkel een hulpmiddel bij het creëren, of zit er ook schoonheid in techniek zelf?

Panamarenko: "Dat vormt een vanzelfsprekend geheel. Er zit ook esthetica in de techniek, ja. Dat is toch het allerbelangrijkste: dat mijn werk mooi is. Het is vooral heel anders dan wat andere kunstenaars doen. Andere kunstenaars doen altijd hetzelfde. Ze kunnen niet anders!"

"Mijn werken worden wel eens vergeleken met Leonardo Da Vinci, maar in tegenstelling tot de mijne werken Da Vinci's objecten niet. Bovendien bestonden wetenschap

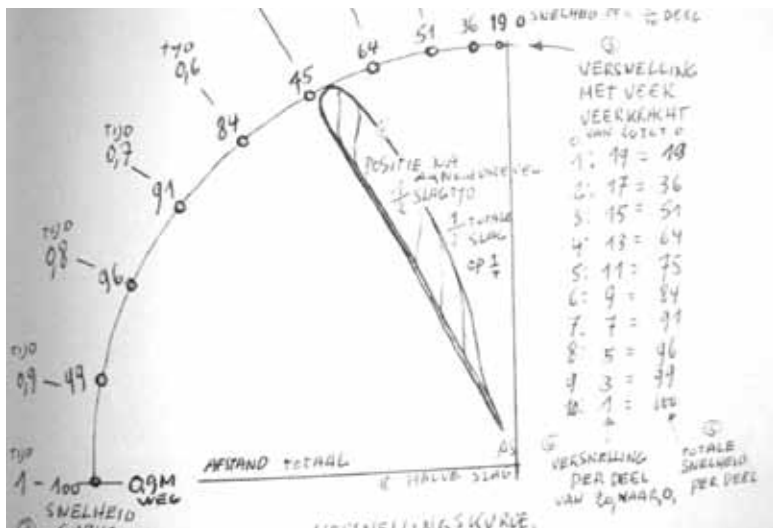
en kunst nog niet in zijn tijd. Dat is iets wat wij in zijn werk stoppen. Schopenhauer bijvoorbeeld vond beeldende kunst maar niks, het enige wat hij als kunst beschouwde, was muziek. Om beeldende kunst te appreciëren moet je daar natuurlijk op getraind zijn. Voor muziek eigenlijk ook, maar omdat je dat alle dagen op de radio hoort, denken we van niet."

Landingsplatform voor helikopters

Meer dan tien jaar terug stootte professor Jean Manca op objecten van Panamarenko in het New Yorkse *Museum of Modern Art*. Tot zijn grote verbazing, want hier was dat nauwelijks bekend. "Ik vergat dat altijd te zeggen", zegt Panamarenko. "Als je een tentoonstelling hebt in Amerika moet je dat direct in de *gazetten* laten schrijven, maar ik vergat dat altijd. Die tentoonstelling in New York had als thema *unused science*: niet gebruikte wetenschap. Toen er later alsnog iets in de krant over verscheen, hadden ze dat verkeerd begrepen. In plaats van *unused* hadden ze er *useless* van gemaakt: waardeloze kunst (*lacht*)."

Eredoctoor Panamarenko: "Mijn werken worden wel eens vergeleken met Leonardo Da Vinci, maar in zijn tijd bestonden wetenschap en kunst nog niet."

U bent sinds 2005 helemaal gestopt met werken. Dat lijkt vreemd voor een kunstenaar bij wie leven en werk samen vallen. Creëert u echt niets meer?

Panamarenko: "Helemaal niks. Natuurlijk denk ik nog na, maar wat van binnen opgesloten zit, komt niet meer naar buiten. Misschien denk ik zelfs niet meer na, wie zal het zeggen? Ik bezit ook niets meer van mijn werken. Mag ik ook niet, want dan zegt de kunstmarkt dat ik nog over veel stock beschik. Als ik iets wil tentoonstellen, dan moet ik dat bij verzamelaars gaan vragen."

Ook op persoonlijk vlak heeft uw leven een andere wending genomen. U bent getrouwd en van de Antwerpse Seefhoek verhuisd naar het landelijke Michelbeke. Hoe bevalt dat?

Panamarenko: "Heel goed, het is er rustig. Met een bulldozer heb ik een vijver laten graven, met de bedoeling er een duikboot in te zetten, maar de vijver is uitgedijd tot een enorme watervlakte van amper tien centimeter diep. De ganzen vinden dat fantastisch. Pas op, het is drijfzand, waar je echt in kan wegzakken. Blijkbaar is dat het resultaat van uitwerpselen van ganzen en eenden."

"Ik heb gehoord dat ze op het dak van mijn vroegere huis, in de Antwerpse Biekorfstraat, een landingsplatform voor helikopters willen maken. Landen zal misschien niet mogelijk zijn, maar er een tijdje bovenhangen, moet altijd kunnen (*lacht*)."

Poëzie in technologie

"Panamarenko toont aan dat kunst de mogelijkheid biedt om uitdagende wetenschappelijke en technologische bevindingen gestalte te geven. Hij doet dit op een overtuigende en esthetisch verantwoorde manier. Hij demonstreert de schoonheid en de poëzie in de wetenschap en de technologie."

"Niet alleen van het eindproduct maakte hij een kunstwerk, maar ook van het gehele denk- en scheppingswerk dat eraan voorafging. Zijn tekeningen, berekeningsnota's, schetsen en plannen werden kunstwerken. Hij maakte kunst van alledaagse wetenschappelijke bedrijvigheid, van zijn eigen wetenschappelijke bedrijvigheid: van het theoretisch denkwerk dat leidt tot een theorie, van het concipiëren van een technologische realisatie gebaseerd op de theorie, van de uiteindelijke implementatie."

Copromotor Freddy Dumortier: "De realisaties van Panamarenko hebben wel niet de functie waarvoor ze ogenschijnlijk ontworpen zijn, maar in onze dromen kunnen we voorstellen dat ze wel geschikt zijn."

"In zijn werk zien we glashelder de enorme overeenkomst tussen het creatieve werk van een kunstenaar en van een wetenschapper. De realisaties van Panamarenko hebben wel niet de functie waarvoor ze ogenschijnlijk ontworpen zijn, of toch waarschijnlijk niet. Maar in onze dromen kunnen we voorstellen dat ze wel geschikt zijn. Hun finale mogelijkheden vormen een deel van het mysterie en de aantrekkingskracht."

"Vandaag ben ik verheugd en fier dat we dit eredoctoraat van de Universiteit Hasselt kunnen uitreiken aan Panamarenko."

Uit de laudatio van professor Freddy Dumortier, copromotor van Panamarenko's eredoctoraat.

Speciale Ondernemersprijs Herman Dessers voor Universiteit Hasselt

De Speciale Ondernemersprijs Herman Dessers werd op 9 juni 2010 uitgereikt aan de Universiteit Hasselt. Ter gelegenheid van zijn 150-jarig bestaan wilde Voka-Limburg de persoon, verwezenlijking of instelling bekronen die de voorbije 150 jaar de grootste bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van onze provincie.

De jaarvergadering van Voka-Limburg kon zich verheugen in een recordaantal van 1.500 inschrijvingen. Het was dan ook geen gewone jaarvergadering. De Limburgse werkgeversorganisatie viert dit jaar immers zijn 150ste verjaardag. "Een ode aan ondernemers, bedrijfsleiders, organisaties en al hun medewerkers die in de afgelopen 150 jaar gezorgd hebben voor brood op de plank, en die de welvaart en welzijn hebben opgebouwd, waar wij vandaag van kunnen genieten", aldus voorzitter Paul Kumpen.

De rector ontvangt de Speciale Herman Dessers-Prijs uit handen van voorzitter Paul Kumpen (rechts) en gedelegeerd bestuurder Johann Leten (links).

Betekenis voor Limburg

Om die viering extra glans te geven, werd dit jaar ook een Speciale Herman Dessers-Prijs uitgereikt. De Ondernemersprijs Herman Dessers bekroont elk jaar een bedrijf, organisatie of persoon die een bijzondere prestatie heeft geleverd op economisch, sociaal, wetenschappelijk of cultureel vlak. Ter gelegenheid van anderhalve eeuw Voka-Limburg vroeg de organisatie zich af: wie of wat betekende de voorbije 150 jaar het meest voor Limburg?

Er waren zes genomineerden voor de Prijs:

- Het Albertkanaal met promotor Jan Peumans, voorzitter Vlaams parlement
- Robert Cailliau met promotor Miranda Gijzen, hoofdredacteur TV Limburg
- André Dumont met promotor Ivo Vandekerckhove, hoofdredacteur Het Belang van Limburg
- Louis Roppe met promotor Herman Reynders, gouverneur
- Louis Willems met promotor Luc De Schepper, rector UHasselt
- Universiteit Hasselt met promotor Patrick Dewael, voorzitter Kamer van Volksvertegenwoordigers

Brains in Limburg houden

Het was uiteindelijk UHasselt die met de onderscheiding aan de haal ging. Voorzitter Paul Kumpen: "De Universiteit Hasselt is een verdiende winnaar die verleden, heden en toekomst in zich draagt. Heel wat van de aanwezigen hier zijn er in het verleden gevormd en plukken er vandaag de vruchten van. Ook naar de toekomst toe is het belangrijk dat we onze brains in Limburg houden. De UHasselt kan daarin een belangrijke rol spelen."

KORT nieuws

Erkenningscommissie zet licht op groen voor master in de rechten

De Erkenningscommissie heeft op 28 mei 2010 een eenduidig positief advies gegeven voor de inrichting van de master in de rechten aan de UHasselt vanaf het academiejaar 2011-2012.

Een letterlijk citaat uit het zogenaamde 'Oordeel over macrodoelmatigheid': *"De aanvraag voor een master in de rechten is het logische vervolg op de bacheloropleiding die in 2008 van start is gegaan. In de bachelor rechten is een goed aantal studenten ingestroomd. Er zijn nu twee masterspecialisaties ontwikkeld die maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie hebben. Daarbij acht de Erkenningscommissie de samenwerking met de K.U.Leuven en de Universiteit Maastricht essentieel voor de uitbouw van deze opleiding."*

De volgende stap is de aanvraag 'Toets nieuwe opleidingen' bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De NVAO is verantwoordelijk voor het toetsen van een nieuwe opleiding op haar inhoudelijke kwaliteit.

Momenteel studeren 480 studenten rechten in de eerste twee bachelorjaren. Op kruissnelheid, als de opleiding alle vijf studie-jaren organiseert, zal de faculteit Rechten zo'n 1.000 studenten tellen. In januari 2011 verhuist de bacheloropleiding in de rechten naar de campus Hasselt, gelegen op de site van de oude gevangenis aan de Hasseltse Groene Boulevard.

De masteropleiding in de rechten zal twee afstudeerrichtingen aanbieden: 'overheid en recht' en 'rechtsbedeling'. Naast een grondige kennis van het interne recht langs de lijnen van beide afstudeerrichtingen, ligt de toegevoegde waarde van onze rechtenopleiding in de kennis van het internationale en Europese recht, in de rechtsvergelijking en in een kennis van verschillende talen. Bovendien focust de opleiding op het recht als instrument van conflictvermijding, -hantering en -oplossing. In de beide afstudeerrichtingen komen resultaatgerichte en faciliterende strategieën bij het oplossen van juridische problemen aan bod.

KORT nieuws

Open Wervendag trekt 1.500 bezoekers naar oude gevangenis

De 4de Open Wervendag heeft zondag 30 mei 2010 de interesse van meer dan 6.000 mensen gewekt. "Het nieuwe justitiegebouw, de oude gevangenis en het Clarissenklooster in Hasselt waren de grote trekpleisters", vertelt Tom Vandeput van de Confederatie Bouw. De Universiteit Hasselt en bouwondernemer Democo verwelkomden maar liefst 1.500 bezoekers in de oude gevangenis en op de werf van de nieuwbouw voor de faculteit Rechten.

Piet Pauwels wordt nieuwe decaan BEW

Piet Pauwels (links) volgt Philip Vergauwen (rechts) op als nieuwe decaan faculteit BEW

Op 19 mei 2010 heeft de Raad van Bestuur een nieuwe externe decaan voor de faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen (BEW) aangesteld. Dat was nodig na de vervroegde terugkeer naar Maastricht van professor Philip Vergauwen.

Piet Pauwels (39), de nieuwe decaan, is geen onbekende voor de UHasselt: hij behaalde er in 2000 zijn doctoraat. Nu doceert hij internationale en industriële marketing aan de Universiteit Maastricht. Hij is actief in enkele gerenommeerde internationale onderzoeksteams die inzoomen op marktgerichte internationalisatie- en innovatieprocessen. Hij heeft een uitstekende onderwijsreputatie en ruime bestuurlijke ervaring op facultair en universitair niveau.

Piet Pauwels ziet zijn aanstelling als een interessante uitdaging: “De faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen heeft de jongste jaren enkele nieuwe fundamenten gelegd. Ik zie het als een unieke uitdaging om die, samen met een dynamisch team, verder uit te bouwen in functie van uitstekend én vernieuwend onderwijs en onderzoek binnen een Limburgse en globale realiteit.”

Ook rector Luc De Schepper ziet de samenwerking met professor Pauwels bijzonder positief in. De Schepper: “Piet Pauwels is een ideale opvolger voor Philip Vergauwen: hij kent de faculteit nog uit een ‘vorig leven’, maar is toch lang genoeg weg geweest om er met nieuwe ogen naar te kijken. Zijn ideeën over de faculteit sporen helemaal met die van Vergauwen. Hij heeft in de afgelopen tien jaar een ruime ervaring als onderzoeker en als lesgever opgedaan, die hem nu als decaan uitstekend van pas zal komen.”

Geneeskundestudenten op inleefstage naar Mali

Onze geneeskunde wordt alsnog duurder en complexer, maar uiteindelijk betekent dit dat – wereldwijd gezien – steeds minder mensen er gebruik van kunnen maken. Het is belangrijk dat geneeskundestudenten daar op zijn minst een visie op hebben. Daarom wordt er al enkele jaren een inleefstage naar India georganiseerd. Vanaf dit jaar start de faculteit Geneeskunde met een nieuw proefproject, een gelijkaardige inleefstage in Mali tijdens de grote vakantie.

Marie-Jeanne Vantuykom, jarenlang als assistent verbonden aan de faculteit Economie en actief in diverse ontwikkelingsprojecten, werkte een programma uit. Haar project werd goedgekeurd door het OMT Geneeskunde en zes studenten werden geselecteerd.

KORT nieuws

Koen Vandewal is laureaat DSM-Awards North 2010

Koen Vandewal ontving op 31 mei 2010 in Kasteel Vaalsbroek (Nederland) de vierde prijs van de DSM-awards North 2010.

Voor het chemieconcern DSM was dit de 25ste editie van de DSM Science & Technology Awards, die uitgereikt worden aan excellente jonge onderzoekers (PhD-studenten of jonge onderzoekers die recent een PhD hebben behaald) die innovatief onderzoek hebben verricht in een chemisch-gerelateerd onderzoeksdomein en met een potentieel voor praktische toepassingen

Dr. ir. Koen Vandewal
en dr. Rob van Leen,
Chief Innovation
Officer van DSM

Koen Vandewal was een van de negen finalisten van de DSM-awards North 2010 (drie finalisten per land: België, Nederland, Duitsland). Hij werd bekroond voor zijn doctoraatsonderzoek rond *'Charge transfer complexes in organic bulk heterojunction solar cells'* uitgevoerd aan het Instituut voor Materiaalonderzoek van de Universiteit Hasselt onder begeleiding van prof. dr. Jean Manca en dr. Abay Gadisa.

Het werk van Koen Vandewal resulteerde in nieuwe inzichten in de fundamentele fotonvoltaïsche mechanismen in organische zonnecellen en werd gepubliceerd in vooraanstaande wetenschappelijke tijdschriften (o.a. Nature Materials). Momenteel is hij postdoctoraal onderzoeker in Linköping University (Zweden).

Koen Vandewal is de vijfde onderzoeker vanuit UHasselt die bekroond wordt met een DSM-award. Vroegere laureaten zijn: A.C. Pollaris (2000), F. Louwet (1993), I.A.L. Hoogmartens (1991) en J.M.L. Martin (1989).

KORT nieuws

Huldiging Regattateam

Voor de zesde keer op rij hebben de roeiers van de UHasselt de wisselbeker van de stad Hasselt officieel in ontvangst genomen. Dat gebeurde op 18 mei 2010 tijdens een receptie in de vernieuwde ontvangstruimte.

“De voorgevel is heel duidelijk veranderd”, lachte de Hasseltse schepen van sport Brigitte Smets, “maar dat moeten jullie echt niet elk jaar doen.”

Rotondes gevaarlijker en dodelijker voor fietsers

Doctoraatsonderzoek verkeerskundige UHasselt

Rotondes zijn geen goede zaak voor fietsers. Het aantal fietsongevallen stijgt met 27 procent op kruispunten die werden vervangen door rotondes. Dat blijkt uit onderzoek van verkeerskundige Stijn Daniëls. Hij onderzocht voor zijn doctoraat 148 rotondes op de Vlaamse gewestwegen, inclusief veertig van de zestig rotondes in Limburg.

“Rotondes zijn prima voor gemotoriseerd vervoer”, zegt Stijn Daniëls. “Eerder onderzoek toonde aan dat voor alle weggebruikers het aantal ongevallen op rotondes met 34 procent daalt. Maar dus niet voor de fietsers. Zij komen op een rotonde altijd in

conflict met auto’s of vrachtwagens. Ik ontdekte een stijging van fietsongevallen met 27 procent, wat neerkomt op ruim 87 ongevallen extra. De toename blijkt nog hoger voor ongevallen met doden en zwaargewonden: 41 en 46 procent.”

Rotondes met aanliggende fietspaden, aan de rand van de rijweg, blijken significant onveiliger voor fietsers dan rotondes met gemengd verkeer, vrijliggende fietspaden en volledig gescheiden fietspaden. Stijn Daniëls: “Rotondes met twee rijstroken scoren zwakker voor fietsers dan rotondes met één rijstrook. Ook rotondes binnen de bebouwde kom zijn onveiliger dan rotondes buiten de bebouwde kom. Buiten de bebouwde kom rijden chauffeurs meestal sneller en remmen ze veel meer af waardoor ze alerter zijn.”

Stijn Daniëls heeft geen lijst opgesteld van de gevaarlijkste rotondes. “Dat is niet significant voor dit onderzoek. De variatie in het aantal ongevallen blijkt relatief klein en wordt vooral bepaald door de hoeveelheid gemotoriseerd verkeer. Zwakke weggebruikers zijn vaker betrokken bij ongevallen dan verwacht zou kunnen worden op basis van hun aanwezigheid in het verkeer. Ook hier blijkt dat rotondes met aanliggende fietspaden, paden die op de rotonde liggen dus, duidelijk zwakker presteren dan rotondes met vrijliggende fietspaden. Helaas is het niet altijd mogelijk die aan te leggen vanwege plaatsgebrek of te veel onteigeningen.”

Conclusie: “Rotondes zijn goed, maar niet altijd de beste oplossing. Soms zijn vrijliggende fietspaden beter. De overheid houdt nu al met mijn bevindingen rekening.”

“Voor de rest is het al de zesde keer dat we hier samen zijn. Zonder vervelend te willen doen, zou het leuk zijn dat de andere teams zich door dit gebeuren laten opjatten om volgend jaar dubbel zo hard te gaan vechten om de beker te bemachtigen.”

“Het wordt inderdaad voor buitenstaanders misschien eentonig, maar onze studenten gaan er dan ook resoluut voor”, zegt rector Luc De Schepper. “Als we zien welke inspanningen ze doen, zonder dat

wij als unief daar veel aan bijdragen, is hun prestatie des te indrukwekkender. Ons roeiteam is een levend uithangbord voor onze universiteit.”

Om de race volgend jaar toch enigszins spannend te maken, waren er al verschillende suggesties. “Onze ploeg achter de sluis van Godsheide laten vertrekken misschien, of balkjes in het water plaatsen waar we over moeten”, lachen de studenten, die er meteen aan toevoegen in 2011 ook voluit voor de zevende winst op rij te gaan.

UHasselt op Wereldtentoonstelling Shanghai

Van 15 tot en met 21 mei was de provincie Limburg samen met enkele Limburgse ondernemingen en onderzoekers van de Universiteit Hasselt aanwezig op de wereldtentoonstelling in het Chinese Shanghai. De doelstelling was om buitenlandse bedrijven te overtuigen om te investeren in onze provincie, en dat rond de thema's automotive, cleantech & energy, gezondheidszorg en wetenschappen, logistiek en gastronomie.

Om contacten te leggen met mogelijke partners, bezocht de Limburgse delegatie eerst enkele Chinese universiteiten, onderzoeksinstituten, bedrijven, wetenschapsparken en verschillende incubatiecentra. Daarnaast kwamen in het Belgisch/Europees paviljoen van de expo een aantal onderzoekers en professoren van onze universiteit zelf aan het woord.

Onze expertise voorgesteld

Zo gaf tijdens de Cleantechdag professor Jean Manca een presentatie over de nieuwe generatie zonnecellen. Professor Piet Stinissen gaf een lezing met als titel 'Limburg, a bright space for biomedical Life Sciences'. In het kader van het thema gezondheidszorg sprak tevens dr. Dan Lint over statistische analyse binnen CenStat en stelde professor Bert Op't Eijnde een aantal case studies voor over *Rehabilitation Research* aan REVAL, een onderzoeksinstituut van de PHL.

Rond het thema logistiek en transport kwamen tijdens de Limburgweek opnieuw drie sprekers van de universiteit aan bod. Professor Geert Wets haalde in zijn presentatie de meerwaarde van de wereldwijde toepassing van verkeersveiligheidsmodellen aan. Professor Koen Vanhoof lichtte een Vlaamse case studie toe rond 'Application and opportunities of the transport model'. Isabel Thys van het Instituut voor Mobiliteit sprak ten slotte over training van *logistics & transportation managers*.

Concrete samenwerking

De diverse bezoeken en ontmoetingen in China hebben geleid tot een aantal interessante contacten die kunnen leiden tot nieuwe samenwerkingsverbanden. BIOMED sprak met het hoofd van Glaxo-Smith-Kline Shanghai af dat het in de volgende maanden een bezoek zal

brenge aan Diepenbeek om een concrete samenwerking uit te bouwen. Daarnaast staat er een onderzoekssamenwerking en wetenschappers- en studentenuitwisseling op poten tussen het Institute of Health Sciences in Shanghai en de UHasselt, specifiek met de onderzoeksinstituten BIOMED en CenStat. Op gebied van mobiliteit en verkeerskunde heeft IMOB afspraken gemaakt met the Logistics school of Southwest Jiaotong University over een MBA logistiek en met de Fudan University in Shanghai. Daarnaast had IMOB ook gesprekken met een drietal Chinese bedrijven om UHasselt software uit te licentiëren.

Innovacelli-Barometer

Centraal in het wetenschappelijk deel van het Belgisch paviljoen werd de 'Innovacelli-Barometer' gepresenteerd. In 2009 werd deze barometer ontwikkeld door het Limburgs bedrijf Dingsens Barometers & Clocks met wetenschappelijke samenwerking van UHasselt professor Robert Carleer.

Bij dit barometersysteem wordt kwik vervangen door een mengsel van milieuvriendelijke vloeistoffen. De Innovacelli-Barometer heeft zich op de expo gepresenteerd als een accurate, duurzame en ecologisch verantwoorde barometer. De bedoeling is, ondermeer door de aanwezigheid in Shanghai, de barometer wereldwijd te introduceren.

Studenten en oud-studenten dopen vernieuwde agora

Ruim 700 studenten en oud-studenten hebben op 25 mei 2010 de nieuwe agora 'gedoopt': dat gebeurde vrij letterlijk met pasta en wijn, taart en koffie en vele pintjes bier...

De doop werd georganiseerd door Liekos, Hermes, StuRa en enkele medewerkers van de UHasselt. Dit feestelijk gebeuren was een beloning voor het geduld tijdens de verbouwingen die bijna tien maanden duurden. Voor de alumni was het een weerzien met een vertrouwde plek – de agora – dé ontmoetingsplaats bij uitstek van de campus Diepenbeek.

Om het met de woorden van vicerector Paul Janssen te zeggen: “De agora is vernieuwd en volgt zijn voorganger op. Zijn voorganger, eerst met een beige daarna met een paarse bekleding, heeft een rijk palmares als we terugblikken op zijn verleden. Het was een plaats voor vrije podia, middagconcerten, wereldavonden, fuiven, speeches van rectoren. De plaats waar je je lief kon troosten na een slecht examen, de plaats waar je vernam dat je alweer een grote onderscheiding behaalde... Kortom het was ten volle een agora. De nieuwe agora is nog maar een groentje, maar heeft de ambitie om zijn functie nog beter waar te maken dan zijn voorganger.”

Axelle Red zingt op Dies Natalis

Het einde van de bouwwerken op de campus Diepenbeek werd op onze Dies Natalis gevierd met een optreden van Axelle Red.

Een intiem, *unplugged*, concert waarbij onze eredoctor zich van haar beste kant toonde. Haar nummers waren vaak volledig in de soul die we van La Red gewoon zijn. Gitaar en drum namen de bovenhand. Slechts sporadisch kwam er een mondharmonica bij.

In 'Sister' zong Axelle Red over vrouwen waar ook ter wereld die het moeilijk hebben om te overleven. Axelle Red, die een sociaal geëngageerde artieste is, beschouwt die vrouwen als haar zussen.

Haar songs 'Déjame ser mujer', 'Le monde tourne mal' en 'Je t'attends' konden rekenen op enthousiaste reacties van het publiek.

800 toehoorders waren erbij. En ze vonden het goed.

KORT nieuws

Op kot in een luxe woonboot

JIM Kot Deluxe 2010

Na Leuven en Antwerpen doet JIM Kot Deluxe volgend academiejaar Hasselt aan. De voorstelling van Jim Kot Deluxe gebeurde op 14 juni 2010 in de woonboot die de winnaar van de JIM-wedstrijd één jaar lang gratis zal mogen bewonen.

De woonboot ligt aangemeerd in de Kanaalkom ter hoogte van 't Lijmfabriek, op tien minuutjes wandelen van het centrum. Ze is voorzien van alles wat nodig is om één jaar lang als woonst te dienen voor een student. Dan spreken we van een grote leefruimte met aansluitend een open keuken. De slaapkamer en de badkamer met een luxueus bad op poten, douche en lavabo situeren zich in het ruim van de boot.

Maar er is nog veel meer: een jaar lang gratis kuisdienst, een plasma tv, een laptop, een gsm, trendy designmeubels en gratis eten bij Quick. Kortom, de winnaar van dit JIM Kot Deluxe kan zich concentreren op studeren.

Intensieve opdrachten

De wedstrijd loopt vanaf nu via de website van JIM. Ingeschreven ontvangen een uitnodiging voor de selectiedagen en moeten zich verdedigen voor een jury. De twintig uiteindelijk geselecteerde kandidaten krijgen verrassende en intensieve opdrachten in de stad, de unief en de hogescholen.

"We gaan vanaf 25 augustus alle facetten van de provinciehoofdstad in beeld brengen tijdens een spannende afvalrace", vertelt netmanager Luc Van Laer. "De winnaar mag een jaar baden in luxe op de woonboot van 39 meter, waar eigenlijk plaats is voor zes personen, alle service en moderne faciliteiten aan boord, inclusief kuisploeg en drank en eten à volonté!"

Vrijheid en privacy

De derde editie van JIM Kot Deluxe wordt gepresenteerd door VJ Sean. Hij is sinds 2009 VJ bij JIM en presenteert er de Alternative Hitlist. Elke maandag, dinsdag en donderdag is hij aan de zijde van VJ Eline te zien in het afterschoolprogramma 'Fuzz'. Naast zijn werk als VJ bij JIM is Sean ook muziekleraar voor jongeren.

Hij bevindt zich dus helemaal in hun leefwereld en is de geschikte persoon om de finalisten van JIM Kot Deluxe te coachen op weg naar de overwinning. "Op kot gaan op een woonboot lijkt me unieke ervaring", zeg Sean die zelf op kot geweest is in Gent en Rotterdam. "Vroeger was een woonboot eerder een goedkope oplossing of een tijdelijke woonst, nu is het gewoonweg ultrahip. Vooral de vrijheid en de privacy maken wonen op het water erg aantrekkelijk. Uitkateren na een kotfeestje kan gewoon op het dek van de boot."

De grote ontknoping van JIM Kot Deluxe wordt rechtstreeks uitgezonden tijdens de Student Take Off op 6 oktober 2010 op het Kolonel Dusartplein.

www.JIM.be

Universiteit Hasselt Magazine is het infoblad van de Universiteit Hasselt. Het verschijnt viermaal per jaar en is gratis voor alle geïnteresseerden in universitair onderwijs en onderzoek. Universiteit Hasselt Magazine is de opvolger van het LUC-Nieuws (1981-2005).

Colofon

Redactie

Anja Otte
Ingrid Vrancken

Eindredactie

Ingrid Vrancken | Communicatieverantwoordelijke UHasselt

Vormgeving

Dave Bosmans | Grafisch medewerker UHasselt

Foto's

Marc Withofs | Fotograaf UHasselt

Secretariaat

Linda Bradt | Administratief coördinator UHasselt

Druk

Drukkerij Profeeling | Beringen

Verantwoordelijke uitgever

Marie-Paule Jacobs | Beheerder UHasselt

FUTUREPROOF

universiteit
▶▶ hasselt

UNIVERSITEIT VAN DE TOEKOMST

LAATSTE INFODAG 2010

maandag 23 augustus van 14.30 tot 17.30 uur